

Szanowni Państwo!

Oddajemy w Wasze ręce drugi numer „Newslettera”, na którego łamach postaramy się podsumować ponaddwunastoletnią obecność polskich żołnierzy w Islamskiej Republice Afganistanu. Drugi numer poświęcamy informacjom o działalności pomocowej realizowanej przez wyspecjalizowane komórki polskiego kontyngentu wojskowego. Więcej informacji o polskim kontyngencie wojskowym znajdą Państwo na stronach www.do.wp.mil.pl oraz www.isaf.wp.mil.pl. Informacje o pomocy rozwojowej można znaleźć na www.polskapomoc.gov.pl

Redakcja

CO TO JEST POMOC ROZWOJOWA

Pomoc rozwojowa dotyczy wsparcia świadczonego przez państwa oraz organizacje międzynarodowe w formie finansowej, materialnej czy doradczej na rzecz krajów mniej rozwiniętych mającego na celu wspomoczenie rozwoju gospodarczego i dobrobytu w tych krajach. Termin „pomoc rozwojowa” jest coraz częściej zastępowany określeniami „współpraca na rzecz rozwoju” lub „współpraca rozwojowa”, które zakładają większą aktywność kraju otrzymującego pomoc i równorzędność partnerów zaangażowanych w tę dziedzinie, zamiast jednostronnej i asymetrycznej relacji od kraju dawcy do kraju biorcy. Współpraca rozwojowa obejmuje też wszechstronną sieć powiązań i współdziałanie między podmiotami stosunków międzynarodowych w dziedzinie rozwoju globalnego oraz walki z ubóstwem i dysproporcjami rozwojowymi.

polska pomoc

CIMIC

Od początku funkcjonowania polskiego kontyngentu wojskowego w ramach Międzynarodowych Sił Wsparcia Bezpieczeństwa (International Security Assistance Force — ISAF) jednym z jego zadań była działalność na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców Afganistanu. W strukturze kontyngentu znalazła się komórka współpracy cywilno-wojskowej (Civil Military Cooperation — CIMIC) wyspecjalizowana w tego typu działalności.

Podstawowym zadaniem żołnierzy CIMIC było nawiązanie kontaktu z ludnością lokalną na terenach, gdzie działał PKW, by rozpoznać sytuację życia oraz opracowanie propozycji działań. Ponadto byli oni przygotowani do realizacji doraźnych projektów, które poprawiały warunki życia mieszkańców. Posiadane środki pozwalały m.in. wybudować studnie, zainstalować lampy solarne, zakupić podstawowe narzędzia do pracy czy też drewno na opał w okresie zimowym. CIMIC-owcy dostarczali pomoc humanitarną, żywność, środki higieny osobistej, ubrania. Wielokrotnie brali również udział w szurach (zebraniach starszyzny), doradzając sposoby rozwiązania problemów oraz występując w roli pośredników w kontaktach między władzami lokalnymi i dowództwem kontyngentu. Bardzo cenione były, organizowane przez CIMIC przy współdziałaniu polskiego personelu medycznego, tzw. białe niedziele, w których czasie udzielano bezpłatnych porad lekarskich mieszkańcom wiosek oddalonych od głównych szlaków komunikacyjnych. Dużym zainteresowanie cieszyła się też bezpłatna pomoc weterynaryjna organizowana wspólnie przez CIMIC oraz polskich i amerykańskich weterynarzy.

Więcej na temat PKW Afganistan na oficjalnej stronie
www.isaf.wp.mil.pl

ZESPÓŁ ODBUDOWY PROWINCJI

Polski zespół specjalistów w ramach PRT Ghazni rozpoczął swoją działalność 28 czerwca 2008 roku w trakcie trwania III zmiany polskiego kontyngentu wojskowego w Afganistanie. Uroczyste zakończenie działalności nastąpiło 30 listopada 2013 roku. W jego strukturze znajdowali się specjaliści cywilni różnych dziedzin (m.in. ds. edukacji, społecznych, infrastruktury, budowy dróg i mostów, prawnych, drobnej przedsiębiorczości, kontaktów z mediami lokalnymi, irygacji) oraz grupa ochrony. Zespół realizował duże długoterminowe projekty w ramach pomocy rozwojowej.

Główna idea działania PRT, których jest na terenie całego Afganistanu 28, polega na realizacji długoterminowych inwestycji i projektów. Ich celem pozostaje poprawa warunków życia mieszkańców Afganistanu doświadczonych długotrwałymi wojnami i waśniami plemiennymi. Ten cel osiągnąć jest właśnie przez realizację projektów pomocowych, które w przypadku polskiej części PRT finansowane były ze środków polskiego MSZ, a w 2013 roku z budżetu MON. Drugim ważnym obszarem aktywności PRT pozostaje doradztwo władzom prowincji na różnym szczeblu. Są to m.in. regularne spotkania z gubernatorem prowincji Ghazni, spotkania z dyrektorami poszczególnych departamentów, udział w szurach (spotkaniach starszyzny plemiennej), wizyty w dystryktach tworzących prowincję Ghazni, kontakty z przedstawicielami parlamentu afgańskiego i Radą Prowincji Ghazni. Mają one na celu podniesienie poziomu świadomości wszystkich szczebli administracji, co do roli, jaką powinny pełnić jako przedstawiciele społeczności.

Najważniejszym zadaniem PRT pozostaje realizacja projektów pomocowych. W trakcie swojego funkcjonowania w latach 2008-2013 polski zespół specjalistów zdołał zrealizować w sumie 194 projektów (w tym 3 projekty rozwojowe zrealizował CIMIC).

FINANSOWANIE

Środki finansowe potrzebne na zrealizowanie projektów pochodziły z rezerwy celowej, którą w ramach pomocy rozwojowej dysponowało Ministerstwo Spraw Zagranicznych. W ostatnim roku działalności finansowanie projektów przejęło Ministerstwo Obrony Narodowej. W sumie na realizację wszystkich projektów wydano ponad 80 mln. złotych.

Warto podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami w przypadku finansowania działalności zespołu obowiązywał roczny cykl rozliczania inwestycji. Oznaczało to konieczność zakończenia danego projektu w ramach jednego roku budżetowego. Taki zapis ustawy wprowadzał pewne ograniczenia, gdyż utrudniał realizację inwestycji wymagających dłuższego czasu realizacji. W szczególności wydatki na działalność polskiego zespołu specjalistów PRT Ghazni przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Zestawienie liczby projektów i kwot wydanych na działalność zespołu specjalistów PRT Ghazni w okresie jego działalności (na podst. danych MSZ i DORSZ)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Liczba projektów	20	35	32	33	37	37	194
Kwota	2.904.000	13.097.894	16.047.839	22.372.269	20.555.760	5.995.390	80.973.152

PROJEKTY

Wszystkie projekty rozwojowe zostały zrealizowane na wniosek i przy poparciu władz lokalnych. Idea realizacji działań PRT opiera się na dwóch filarach:

I) oszacowaniu potrzeb danej społeczności;

II) przygotowaniu, w porozumieniu z władzami lokalnymi różnego szczebla (od starszyny wioski do gubernatora prowincji włącznie), propozycji projektowej i następnie jej realizacji.

Wszystkie propozycje projektowe zrealizowane w trakcie funkcjonowania polskiego zespołu specjalistów opracowano w porozumieniu z władzami prowincji. Znajdowały się one także na liście priorytetów zgłoszonych przez Kabul.

Wśród 191 projektów zrealizowanych przez polską część PRT warto zwrócić szczególną uwagę na:

- grupę projektów, których celem była rozbudowa sieci energetycznej w mieście Ghazni i poprawa dostępu do energii elektrycznej. W ramach kilku projektów zakupiono generatory wysokiej mocy do miejskiej elektrowni oraz rozbudowano i zmodernizowano sieć energetyczną w mieście. Dzięki tym inwestycjom większość mieszkańców stolicy uzyskała dostęp do energii elektrycznej z miejskiej sieci, tańszej niż pozyskiwana dotąd z prywatnych generatorów. Dodatkowo sfinansowano remont lub powstanie kilku elektrowni wodnych w prowincji oraz zakup i montaż lamp słonecznych;

- grupę projektów drogowych, wśród których na szczególną uwagę zasługują te zrealizowane w stolicy prowincji Ghazni oraz w dystryktach Jaghori i Nawur;

- w grupie projektów infrastrukturalnych warto zwrócić uwagę na wybudowaną oczyszczalnię ścieków i składowisko odpadów dla stolicy prowincji;

- cykl szkoleń zawodowych połączonych z nauką czytania i pisania skierowanych głównie do kobiet. Dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia z tkania dywanów, warsztaty szewskie i krawieckie. Ich uzupełnieniem są lekcje czytania i pisania oraz podstaw przedsiębiorczości. Z dużym zainteresowaniem spotkało się seminarium dla kobiet i mułłów poświęcone prawom człowieka, w tym kobiet i dzieci we współczesnym świecie;

- projekty wspierające afgański wymiar sprawiedliwości, w tym szczególnie liczne seminaria i warsztaty organizowane dla poszczególnych grup prawniczych. Dopełnieniem tej działalności był zakup wyposażenia dla Departamentu Sprawiedliwości, remont Sądu Prowincjonalnego w Ghazni i dostawa-książek do biblioteki w tymże sądzie. Z dużym zaangażowaniem ze strony afgańskiej spotkały się dwa projekty resocjalizacyjne dla więźniów. W ich ramach w prowincjonalnym więzieniu wybudowano stolarnię, a osadzeni uczyli się zawodu stolarza. Później zorganizowano zajęcia dla kobiet;

- z powodu niskiego bilansu wodnego Afganistanu szczególnie ważne są projekty wodne. W ramach swojej działalności zespół specjalistów nadzorował powstanie 30 studni w obozie uchodźców w Ghazni, rozbudowę sieci wodociągowej w stolicy prowincji oraz m.in. badanie jakości wód gruntowych w wybranych dystryktach prowincji Ghazni. W 2011 roku w dystrykcie Nawur wybudowano tamy z hydroelektrowniami;

- w ramach poprawy warunków szkolnych sfinansowano budowę lub remont kilku szkół dla dziewcząt i chłopców; zakup wyposażenia (w tym ławek, krzeseł, książek i pomocy naukowych) do już działających szkół w dystryktach Jaghori, Malistan, Nawur i Khwaja Omari. Wybudowano pierwsze w prowincji przedszkole dla najmłodszych dzieci;

- starając się poprawić poziom opieki zdrowotnej, przeprowadzono remont największego szpitala w prowincji Ghazni. Do placówki trafił nowoczesny sprzęt na oddział położniczy i na chirurgię. Podobne projekty zrealizowano w kilku klinikach na terenie prowincji.

Więcej na temat PKW Afganistan na oficjalnej stronie

www.isaf.wp.mil.pl

GRUPA ROZWOJU DYSTRYKTÓW (DDG)

Inną wyspecjalizowaną komórką, działającą w strukturze kontyngentu, była grupa rozwoju dystryktów (District Development Group — DDG). Tworzący ją oficerowie i pracownicy wojska zajmowali się głównie wspieraniem władz lokalnych w poszczególnych dystryktach na terenie prowincji Ghazni. To dzięki nim powstały centra reagowania kryzysowego. Ich działania przyczyniły się do wzrostu świadomości i odpowiedzialności za mieszkańców wśród urzędników i przedstawicieli władz na szczeblu dystryktu.

INNE PODMIOTY I INICJATYWY

Działania pomocowe były prowadzone zarówno w samym Afganistanie, jak też na rzecz Afgańczyków w Polsce przez różne podmioty i organizacje. Duży wkład miała m.in. Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Kabulu, która każdego roku realizuje projekty w ramach programu tzw. małych grantów.

W Polsce, we współpracy z MSZ, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej (KSAP) zorganizowała kilka edycji programu SENSE (Strategic Economic Needs and Security Exercise) dla przedstawicieli instytucji rządowych, działaczy opozycyjnych i społecznych. Ich uczestnikami byli także przedstawiciele władz prowincji Ghazni. W grudniu 2013 r. w KSAP odbyło się szkolenie dla przedstawicieli Afgańskiej Narodowej Agencji Zarządzania Kryzysowego. Przedsięwzięcie to zostało zorganizowane w Warszawie przez MSZ we współpracy z KSAP oraz NATO.

W Centralnej Szkole Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie prowadzono kilka edycji szkoleń dla afgańskich strażaków. Było to uzupełnienie działań wspierających afgańskich strażaków prowadzonych bezpośrednio na terenie Ghazni.

Bardzo ważną rolę w odbudowie Afganistanu i poprawie losu mieszkańców odgrywają akcje organizowane przez organizacje pozarządowe oraz władze samorządowe w Polsce. Są to inicjatywy, które na zasadzie dobrowolnych zbiórek darów, w tym żywności i ubrań, pokazują solidarność Polaków z Afgańczykami. Warto podkreślić, że od 2012 roku miasta Ghazni i Giżycko są miastami partnerskimi.

Szeroko pojęta działalność pomocowa, realizowana zarówno przez kontyngent, jak też podmioty zewnętrzne ma bardzo istotny wpływ na warunki życia i sytuację wewnętrzną w Afganistanie. Prowadzone działania wpisują się w realizację programu „Milenijne Cele Rozwoju”.

Więcej na temat działań pomocowych na www.polskapomoc.gov.pl

□

Milenijne Cele Rozwoju (ang. Millennium Development Goals, MDG) zostały przyjęte w *Deklaracji milenijnej* przez przywódców 189 państw na szczycie Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2000 roku. Osiem milenijnych celów stanowi zobowiązanie społeczności międzynarodowej do redukcji ubóstwa i głodu, zapewnienia równego statusu kobiet i mężczyzn, poprawy stanu zdrowia, poprawy stanu edukacji, walki z AIDS, ochrony środowiska naturalnego, a także zbudowania globalnego partnerstwa między narodami na rzecz rozwoju. Został również jasno określony termin realizacji celów, przewidziany na 2015 rok.

Źródło: <http://www.polskapomoc.gov.pl/Milenijne,Cele,Rozwoju,53.html>

Więcej na temat PKW Afganistan na oficjalnej stronie
www.isaf.wp.mil.pl